

GALATZÓ

Revista cultural de Puigpunyent i Galilea

PRENSA
CADA

any 1

N: 7



GENER 87



GALATZÓ

PUBLICACIÓ MENSUAL

Dipòsit Legal PM 431/86

Major, 4 *** 61 42 15

07194 PUIGPUNYENT

EDITA GRUP S'ARBRE

CONSELL DE REDACCIÓ

Miquel Mora
Sion Verger
Biel Pérez
Biel Frau

EQUIP DE COL·LABORADORS

GRUP S'ARBRE
Xisca Ramon
Pedro Barceló
Xavier Picó
Margalida Morey
Onofre Martorell
Antònia Ginard
Rafel Ramon
Cati Pont
Margalida Barceló
Pau Giménez
Ernest Fuster
Toni Garau
Miquel A. Ferrer

SECCIÓ ESPORTIVA

Miquel Ramon
Pere Martorell
Tolo Morey

ADMINISTRADOR

Maria Matas

exemplar 125 ptes.
subscriptors 100 "

IMPRIMEIX "APÓSTOL Y
CIVILIZADOR"
PETRA

dels articles publicats en
aquesta revista sols en
són responsables els seus
autors.

Editorial



Pareix lògic que la gent afiliada a una institució de qualsevol caire, o enllistada a un organisme, aplec, partit, societat o religió, participi de semblants opinions o tendències, que els socis coincideixin en l'ideari polític, religiós o senzillament ètic. El normal és que hi hagi unes poques referències comunes, al menys.

Deiem això perquè l'altre dia pensàvem en la variada collada d'amics que omplim aquests papers que tens en les mans, mes a mes, i ens adonàvem de la varietat de criteris i caràcters de tota mena que formam, en el sentit general i ambigu que pot esser el que ens aplega per fer GALATZÓ, en el difícil que seria, filant prim i en consciència, signar tots una Editorial, per exemple, en no ser que se parlàs del temps.

Podria succeir que, precisament en aquesta variació de mentalitats i criteris, i que ningú, encara, ens marca la línia a seguir ni ens dicta les consignes, es trobàs una de les senyes més positives de GALATZÓ.

*

La portada d'aquest mes

Aquest mes es Galatzó vol fer un petit homenatge a N'Elsa Palmer, filla d'una excel·lent pintora i un decorador.

N'Elsa, a's seus 12 anys va guanyar es primer premi de dibuix, que es nostre ajuntament ve organitzar ses pessades festes d'agost.

S'ha realitzat un montatge de s'original.

SUSCRIVIU-VOS A
GALATZÓ



ESCAC S

Si estudiem, de la mà del Gran Mestre espanyol ROMÁN TORÁN el diagrama nº 1, aviat ens adonarem que les blanques tenen millor desenvolupades les peces, estan més preparades per iniciar una acció d'atac amb possibilitats de vèncer.

Diagrama núm. 1



Per què és així? Per establir una valoració hem de contar les jugades de desenvolupament de cada banda, i vorem que les blanques ja en tenen set ben espinsellades: Hi ha mobilitzats els cavalls, els dos alfils, han situat dos peons en el Centre i també han realitzat l'enroc.

Les negres, per part seva, tenen menys bagatge positiu: Només han aconseguit quatre temps, a voure, tenen els dos cavalls mobilitzats, un alfil i també es pot considerar com un temps - jugada de desenvolupament- l'avanç del PR. Hem de fer notar que l'AD negre està mal desenvolupat -a 2D no exerceix cap funció pràctica, i ja sabem que "peça mal col·locada no està desenvolupada". L'avantatge de les blanques és ja abrumadora en aquesta posició.



ESCAC I MAT AMB DOS ALFILS

Per donar mat amb dos àlfils i el Rei, s'ha d'arraconar al Rei negre a la banda amb el control escalonat de les diagonals. Dit Rei morirà a la casella 1T. Veïam un bon exemple pràctic a partir de la posició del diagrama nº 2.



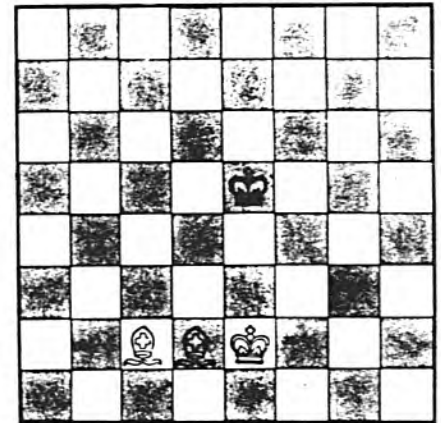
1. A3AD+, R5AR
2. R2AR, R5C
3. A2D!, ...

Se talla altra vegada terreny al Rei negre.

3. ... , R4T
4. R3A!, ...

Per tal de no ofegar-lo.

Diagrama núm. 2



4. ... , R5T
5. A6CR, R6T
6. A5CR, R7T
7. R2AR!, ...

El Rei blanc se situa a una casella d'escapec. El mat és ja ben immediat.

7. ... , R6T
8. A5AR+, R7T
9. A4AR+, R8T
10. A4R ESCAC S I MAT.

Meteorologia



El frare, tota la tercera setmana de gener, va tenir posada la caputxa i aabenyallava amb el bellugós punter la paraula VENTÓS. No s'equivocava: Les ratxes de la nit del 14 pot-ser arri-

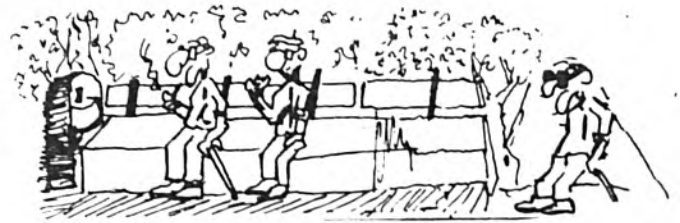
baren als cent kms a l'hora. Els passats 19 i 20 de desembre ja s'enfadà fort Eolo però no tant.

Si poria, el frare caputxí també ens faria saber que va nevar, com per Nadal, a l'illa en aquestes dates. Els notisiosos diven que a l'Europa les temperatures han baixat tant i tant...

20º, 30º i més, sota zero; que no es té record d'un hivern tan dur.

Ha plogut encara més que el desembre la terra està amarada per tot arreu i els ambassaments de Lluc són plens. En el possible, hem arreplegat 223 litres per metre quadrat, que ja és aigua.

Xerrades des Banc des Pont



-Pere!
 -Què vols Llorenç?
 -Que has vist en Tòfol?
 -Si no vaig errat, és dins es bar devora s'estufa.

-Ja el podia esperar jo aquí a fora!
 -Mira'l! Ara ve!
 -Tòfol, Tòfol!
 -Ja venc, no cridis tant!

-Coro de pocavergonya, no quedarem que mol vorriem damunt es banc des Pont?

-I jo ja venial, només m'he aturat a fer una copeta, amb aquest fred que fa, no hi ha qui estigui per defora.

-Fes com jo, llevet prest de jeuro i voràs com et trobes bé tot es dia, no tan sols sents una mica de fred.

-I jo m'hi aixec prest! Cada dia deuen esser les onze de sa matinada quan deix es llit.

-No te arribaré a convence mai!

-Deixem anar!, m'estim més passar fred.

-No en aegueres passar de fred es dia de ses Matines, hi havia una foquetera, i feia mirera.

-Tu no en aegueres passar!, jo no hi vaig poder estar fora, sa meva dona en va fer anar a missa.

-Jo només vaig entrar quan cantaren es pastorets i Sa Sibil·la.

-Rellamps! quin fred! Jo ja no aguant més aquí damunt, crec que m'en tornaré a's bar a prendre una altre copeta.

-Deixa anar ses copetes!, aquestes festes passades, hi hagué un munt d'accidents automobilístics, que dugueren molts morts; i molts dels accidents tengueren com a cauda aixó que tú anomenes "copetes".

-...Ha xerrat el filòsof de Puigpunyent! I esde quan conduesc cotxe jo?

-Que no menes es carro amb sa teva mula?

-Na "Rampuda" se sap es camí de ca nostra de memòria, no tenc perquè haverla de conduir.

-Ja ho crec, tantes vegades no has pogut conduir-la, que a sa pobre mula, no li quedà més remei que aprendees comí de memòria!

-M'estàs intentant dir que jo soc un "borratxo"?

-No t'ho estic intentant dir, t'ho estic diguent.

-Idò jo en vull mollar un altra: jo sé que fou que prengué sa botifarra a na Fixedis.

-Lladre jo?

-Ell ets tú qui ho ha dit.

Per respecte als lectors, m'estim més no transcriure el que digueren després. La cosa fou molt greu, ja vorem si se tornem xerrar.

De totes maneres, vos tendré informats.



BAR RESTAURANT PLA DE SA SINIA

Servels de:
NOCES • COMUNIONS
FESTES • CUINA TIPICA

CARRETERA DE PUIGPUNYENT - Km. 14 TELÉFONO 61 405

LA JOVENTUT, ARA.

ES PUPUT

Nom català: puput, de Sant Pere, gall faver.
Nom castellà: abubilla
Llatí: Upupa epops.

El puput és del gènere d'ans de l'ordre de les enfiladisses, família de les upúpides, incloses també per molts autors pels tendrerostres de l'ordre dels ocells. Són ocells de forma allargada amb el bec afilat, molt llarg, prim i lleugerament encorbat. Té peus i dits curts, coll color de cendra, les ales són negres, blanques i grosses, amples i redones travessades per franges blanques.

És un animal molt covard, no admet la lluita amb cap altre animal. Quan el sorprenden les aus de rapinya s'amaga dins les plantes fins que desapareix el perill. En els moments d'inquietud, d'exaltació o d'aparellament desplega les plomes de la cresta formades per un semicercle de plomes color taronja que acaben en un vèrtex negre. El reclam del puput és un ressonant ju-ju-ju. En emetre'l l'au exposa també les plomes del coll i si ho fa en terra emet tres notes en to baix, mentre introdueix bruscament el bec en la terra.

Amb la primavera comencen a arribar procedents d'Àfrica o Euro-

pa. S'estableixen en prats, boscos, tàpies de pedra o en les teulades de les cases de camp. La seva silueta és inconfusible. Apareix el mes d'abril en terres de conreu, i poques vegades en la muntanya.

Arriben a ciutats i pobles passant per deserts.

La situació en el món és la següent: a l'Índia Central i meridional on reb el nom de U. Nigripennis, en Àfrica del Nord on l'anomenen U. Minor. També s'estableix a Àfrica i l'Índia i d'abril a agost a Europa.

La situació a Europa és a Gran Bretanya, Suècia i Finlàndia. També el podem veure a Espanya.

A Espanya el trobam a Catalunya, Sud d'Espanya, Balears i Canàries.

El puput pot criar en qualsevol lloc. Normalment no fa niu, sinó un caramull d'herbes i plomes que fan molta olor. El nombre d'ous oscil·la de 5 a 8. Els petits puputs produeixen gran quantitat d'excrements. La femella roman amb ells mentre que el mascle s'encarrega d'alimentar-los.

Entre els 20 i 30 dies els puputs joves abandonen el niu i emprenen la seva pròpia vida.



L'únic enemic és el falcó i en qüestió de competidors trobam: l'orenella, la titina i la mèrlera que s'alimenten, igual que el puput, d'insectes.

CAUSES D'EXTINCIÓ:

Les matances realitzades pels cacadors que no tenen en compte que la seva carn no és comestible i la fumigació del camp.

SOLUCIONS:

No matar-los sense motiu, no destruir els boscos i crear zones verdes.

FER OLI; TASCA D'ABANS ARRELS D'ARA

Quan resulta totalment superada l'elaboració d'oli per part de la indústria, ens queda solament l'oportunitat d'assistir un dia, a veure fer un parell de trullades a una d'aquestes tafonès que ens resten en el terme, per conèixer així els costums i les maneres de treballar del nostros avantpassats. Vora la Indústria, sempre complicada, entrar a una tafona ens sembla, tot impregnat per la senzillesa: Materials rústics; peces de calissa i farro treballades a foc i cop de martell, peces de fusta tornejades i suaus; nivells fets amb sapiència moresca, trespol empedrat, calderes d'aram damunt foc viu...

Lo primer que ens crida l'atenció a l'entrada de la tafona, és la fosca que hi ha; motivada per l'austera i merevellosa construcció popular, feta amb amples parets de pedra, fang i cols, i petites obertures que semblen més aviat finestrons per deixar passar l'aire que per donar claror; en el seu lloc hi ha llums d'oli encesos penjats, lo que li dona un aire de tranquil·litat només romput per la volta d'un trull agafat a una gran biga de fusta que esclafa la madura i pansida oliva, recollida pels entorns

pressumiblement en dies de fred, i que ni ha anat a parar a través d'una tramuxa que amb el mateix voltar la coloca devall de la pedra en forma de tronc de con, que l'esclafa i l'escup cap una canaleta amb un petit depòsit produint un agut so quan esclafa els piñols.

Des d'allò els homes, que en semblen pausats, traslladen la pasta a una pica on l'acoramullen i que pel seu propi pes segrega un líquid que s'anomena oli verjo, molt preuat pel treballadors a l'hora de berenar a on hi mullen pa, torrat en

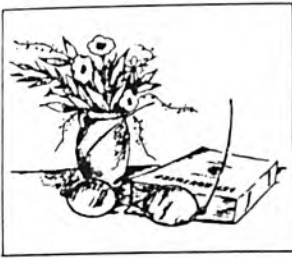


el foc que han fet de bon matí, per bullir l'aigua que després servirà per escaldar els esportins, amb unes grans pades de pasta.

Els esportins plens i escaldats es col·loquen l'un damunt l'altre davall una prensa que començarà a voltar quan la pila sia considerable.

Davall la pressió del torn comença a retjar el líquid viscos que es la mescla del oli i l'aigua bullida que mitjançant una siquia va a parar a una pica petita. Allà per ell mateix se separa ja que l'oli pesa manco que l'aigua i queda damunt. A mesura que es va omplint l'esmentada piqueta arriba a uns forats que conformen els nivells i per on s'afiquen l'aigua i l'oli segons els pertoqui.

Aquest líquid resultant, de color groguenc-verdós, suau i viscos, i amb un olorós és el producte de transformació del fruit de la milenària olivera conrada per altres homes que conformen les nostres arrels. Només per aquest motiu cal respectar-les i conservar-les per així poder recordar la història de la nostra història.



Fils Punts i Reculls

EVOLUCIO HUMANA

Thomas Huxley va escriure al 1863: " la qüestió més fonamental per la humanitat és conèixer el lloc que ocupa dins de la natura i la relació amb la resta del univers". Els grecs ja es plantejaban la qüestió, ¿ Què es l'home ? més encara, probablement la qüestió ja se la plantejaren els homes prehistòrics. Fa més d'un milió d'anys que s'investiga l'origen de l'espècie.

El descobriment de l'origen evolutiu de la humanitat no és suficient per entendre què és l'home, però proporciona un punt de referència greu important i necessari.

A l'any 1699, Tyson seccionà un ximpanzé petit, i descobrí 48 semblances amb l'home i sols 34 amb les mones. Es va descriure que les diferències entre l'home i els ximpanzés i orangutans eren més petites que no pas las diferències d'aquets darrers i les altres mones.

En el Gènesis es pot llegir que Déu va crear l'home amb fang i li va infondre aire vital i així es va convertir amb un ésser viu.

El fang al qual es fa referència es compon d'àtoms igual que l'home.

La llum sobre la nostra evolució, allò que va fer possible conèixer el nostre origen, va començar l'any 1809. Lamarck suggerí que: " durant una serie de generacions... una raça de quadrumans es va transformar en bimans". La llum arribà al seu esplendor amb Darwin 60 anys més tard, amb la teoria de l'origen de les espècies per selecció natural... i l'home descendeix de la mona !, això fou un autèntic escàndol. Dos segles abans, el Pare Vanni va morir cremat a la pira perquè es va atrevir a dir això mateix.

Ara, això no assusta a ningú. Tothom està d'acord i accepta que l'home i la mona tenen avantpassats comuns.

Si reflexionem, ens adonarem que sols som una anella més dins la cadena de l'evolució. L'origen de la vida va començar fa milions d'anys amb una cèl.lula que era capaç de multiplicar-se, és a dir un ésser viu capaç de fer còpies de si mateixa. Aquesta cèl.lula per motius, tal com la nutrició, la supervivència i altres, va anar sofrint mutacions de

tota casta, fins arribar a la diversitat de espècies que habiten la terra, moltes d'elles desparegudes avui. El creixement i la millor organització del cervell ha fet que l'home sigui, dins de totes les espècies, l'únic capaç de poder manipular els fenòmens de la naturalesa.

D'ençà de l'home habilis, que fou el primer en construir cabanes per estar arracat del fred i fer guinavets de pedra, fins a l'investigació actual d'ingenyeria genètica, on ja existeix la possibilitat de provocar mutacions genètiques greus i per conseqüent de engendrar noves espècies, degudes a l'intervenció humana.

Aquesta capacitat de manipular les cèl.lules sexuals tals com la fecundació in vitro, junt amb la possibilitat de modificar el material genètic de la cèl.lula, responsable de las qualitats de la seva còpia, és a dir, dels seus fills, fa que ens plantetgem si moralment tenim el dret de "fabricar" anneres de tres pates i moixos amb dues cues.

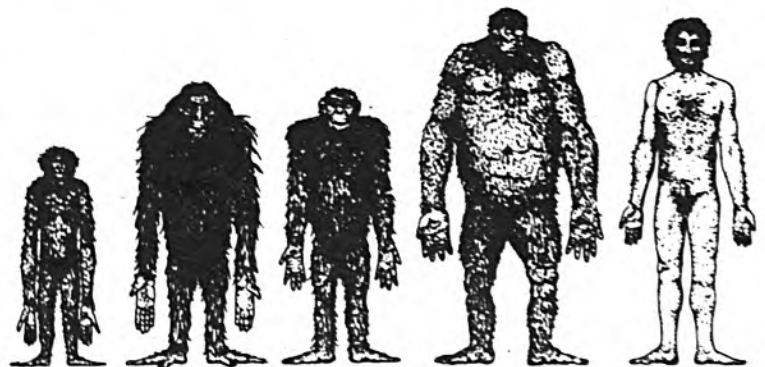
...

"casa diana"

MERCERIA REGALS
CERAMIGUES BRODATS
JERSEIS FETS A MA



C/. Major, 48
PUIGPUNYENT
Teléf. 61 44 56



GIBÓ ORANGUTÀ XIMPANZE GORIL·LA H.SAPIENS

GALILEA.



on
visqué
Aragó?

Des que visc a Galileia tenc el mateix dubte: on estigué Aragó, al Galatzó o a l'Esclop.

No són gaire conegudes les tresques de l'astrònom i físic francès Francesc Aragó a principis del segle passat a Mallorca, quan va venir a les Balears per a la medicació del meridià de Paris des de Dunquerque a Barcelona. Tot ocorria en aquells temps inquietos quan Napoleó subjugava i atacava mitja Europa.

Això motivà que Aragó fos considerat sospitós d'espionatge. Aragó mateix a la seva biografia diu que estava al "Clop de Galatzó" (tal com sona, sense la t), que descriu com: "alta muntanya situada precisament sobre el port on va desembarcar Don Jayme el Conquistador (posa Jayme amb y). Va córrer el rumor per la població que n'havia establert allà amb l'objecte d'afavorir l'arribada de l'exercit francès i, per això, totes les nits hi havia senyals lluminoses.

Fos a l'Esclop o al Galatzó, la situació de l'astrònom es tornà insostenible car es formà finalment una expedició popular de veïns de Capdellà o de Puigpunyent per aprendre'l.

Aragó disfressat de "pagès a l'ample" aconseguí d'arribar a Palma després de creuar-se precisament amb aquells que anaven a buscar-lo. Després de moltes peripècies com una persecució amb barca pel port de Palma, pogué arribar al castell de Bellver on demanà que el reloguessin després d'naver estat ferit lleugerament. Tot això ocorregué dia 1 o 2 de juny del 1803.

Després de dos mesos de presidi, el mateix amic que l'navia ajudat a fugir dels nostres passats veïns de Puigpunyent o Capdellà li facilità l'escapada del Castell i l'arribada amb barca a Alger via Cabrera.

Hom diu que a l'Esclop hi ha restes d'una cabanya, però m'agradaria que algú m'aclarís el dubte: on estigué, visqué i treballà el gran científic francès?.

Pere Mateu.

Galileia, octubre 1986.



Bar Parroquial

ESPECIALIDAD EN PLATOS COMBINADOS
Y TAPAS VARIADAS

PLAZA PIO XII
TEL. 61 41 98

GALILEA

¿Que no prendríeu un bocinet de torró i una copeta d'herbes? ¿O encara n'estau embafats?

Aquest mes és com obligat recordar que les Matines de Nadal ompliren l'Església i que la participació i els símbols les convertiren en una celebració entranyable. Na Mari Trina Morey mos va oferir una Sibil·la preciosa i la família "Carles" cuidà de que no faltàs el llum ni dedins ni defora.

Si la nit de Nadal fou una trobada de tots a l'entorn de les Matines, la de Cap d'Any reuní els grups d'amics i cadascú cercà el seu cau.

Però l'any es volgué despedir amb funeral. El mes de desembre vàrem enterrar dos galileus de 87 anys que havien anat a viure a Ciutat amb els fills: dia 15 Madò Paula Pujol Veny i dia 29 l'Amo En Pep Balaguer Pujol.

Els Reis Mags enguany vengueren més falaguers que mai i repartiren els obsequis de casa en casa. Arribaren a l'Església, adoraren el Nin Jesús, besaren els nins, repartiren caramels i, després de reposar una estona, es passejaren per tot el poble amb la carrossa plena de joguetes que anaven deixant davant els ulls esglaiats dels nostres nins.

Una bella iniciativa dels nostres joves, aquesta dels Reis d'enguany, que no va caure bé a tothom i que s'haurà de sospesar de cara a l'any que ve. Alguns pares troben que era més festosa i fotogràfica l'entrega d'obsequis dins l'Església. Altres troben que així s'ha recuperat una antiga tradició del nostre poble i a la vegada s'ha evitat que l'"escenari" de l'Església servís per a que algun nin fos obsequiat quinze o vint vegades pels Reis mentre altres només rebien un paquetet. L'important és que han arribat els Reis per a tothom; devíem haver estat bons al.lots.

I "festes passades..." ja tornam esser a la vida quotidiana d'un poblet que és una delícia per al qui té possibles, però la cosa canvia quan l'edat o qualsevol altra circumstància dificulta el poder valer-se tot sol. Només un detall: el fred d'aquests dies ens ha obligat a comprar una estufa de butà; per al contracte hem hagut d'anar a Portals Nous. També teníem la possibilitat d'anar a Esporles... I resulta que no tenim transport públic ni per a baixar a Puigpunyent.

I, per acabar, una notícia que és com un present dels Reis: el metge nou no sols puja un pic per setmana sinó que el veim sovint en els nostres bars.





Continuació
i final.

Onofre Martorell
"Teuler"

L'explicació de tan estrany esdeveniment la va contar el cotxer de la galera, suvora es Salt: De la presó de Ciutat s'havia escapat un pres anomenat "Xim". Això ho sabia en "Ferreguet", tancat el vespre abans amb ell per gat. En Ferreguet, que era de Mancor del Vall, per tal que l'amollassin, va sebre convèncer els carcellers dient-los que sabia a on era en Xim, perquè havia benenat de sopes amb ell el dia anterior. Els capdevaners de la presó veniren a bé amb el tracte amb la condició de què en Ferreguet els havia d'acompanyar. Els va dir que en Xim era a sa Cova de Puigpunyent, i així va succeir que i arriben sense avisar a ningú i a les tantes de la dematinada per poder agafar al lladre de sorpresa.

Els guàrdies, uniformats, demanaren al nin Francesc per un tal "Xim" i ell els responia que per allà hi havia estat el "Sen Saïm" el dia abans, a cercar oli. Els guàr-



dies li tornaven demanar per en Xim i el nin contestava que el Sen Saïm, ahir havia estat a Sa Cova a cercar l'oli.

Entre en Xim, el sen Saïm i l'arribada de l'estol de gent ben armada es va descobrir la mentida d'en Ferreguet, que ben segur va rebre el seu càstig per la burla, i que coneixia la possessió de Sa Cova perquè, anys enrera, hi havia anat a collir olives.

Ja podeu veure quin esglai tan gros degué agafar la gent de Sa Cova, acostumada a dur aquella vida tan tranquil·la i calmosa.

Aquesta història me la va contar el rector de Puigpunyent, mossèn don Francesc Llinàs Morrey, dia 12 de setembre de 1.976; fill de Bartomeu Llinàs Martorell, el nin de la història. Don Francesc ho va sentir contar un munt de vegades al seu pare, que va morir a l'any 1.977, als 101 anys.

L'amo de S'Hort de Vall, don Vigens Homar el dia 3 d'octubre de 1.976, va telefonar a Mancor del Vall, on tenia un amic, demanant-li si encara hi havia el mal-nom "Ferreguet" i li varen contestar afirmativament.



CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"



inventari - quasi? - personal

Toni Descalç

" La moda es hablar en castellano "

Jo també he fet la prova. Jo mateix he parlat l'orella. Jo mateix he escoltat bé.

Pels voltants de la Plaça de Sta. Eulàlia els joves que van i vénen dels seus bons col·legis xerren en castellà. I per devers el Lluís Vives i pels Instituts del "Tubo". Es la llengua de la moguda. Es l'idioma del nou temps.

La nostra trista història es repeteix. Els fills dels qui manegen el poder econòmic/polític i dels qui tenen les millors professions o uns bons sous es volen diferenciar (per favor, llegiu 'DISTINGIR') de la resta del Poble. No volen que els he confonguin amb els de poble o amb els fills dels qui els seus pares anomenaven forasters o "murcianos" i que -per integrar-se més al Poble de Mallorca- han après la llengua d'aquesta Terra.

Volen parèixer que "són" més que els altres: més fins, més simpàtics; amb més categoria, més classe, ...

I altra volta sentim els mateixos/antics arguments d'abans: que si "es más bonito", "no perdamos el tiempo", "para qué sirve", "nos enrollamos mejor", ...

Però que -al manco a mi- ja no enganen. Tot el que diuen com a raons no són més que excuses per no reconèixer el vertader motiu: ells són d'una altra classe i no es poden ni volen mesclar amb tots els altres: els qui van a escoles públiques, els dels instituts de barri, els de pobles ...

Per desgràcia -d'aquí a uns pocs anys- ells ("ellos"!) seran els qui comandaran. Per a això se preparen. Per a això van a bons col·legis.

Per favor: no volgueu perdre cap minut ni gens de saliva intentant que s'adonin compte del seu trist paper. No escoltaran cap raonament de ser autèntics, feels a una Terra, sincers amb la pròpia personalitat, conscients dels valors del nostre Poble ... Res de res. Només miren el propi i ben avantatjós profit.

I per això es queden aquí. Per guanyar. Com ahir, avui i ... sempre ?

* La Veritat d'Una Llengua (continuació de l'anterior)

A.- Sols creuré que estimau una Llengua si estimau els qui la parlen. Sols creuré que estimau el castellà quan -ben de veres!- defenseu els immigrants d'Extremadura, Platsència, Cadis, Múrcia, ... que arribaren aquí per poder viure.

Però mentre no vos acosteu a la majoria d'homes i dones que aquí xerren en castellà ja que és la seva llengua materna i pateixen la inseguretat d'una feina, o sols en tenen per a uns pocs mesos o ja l'han perduda del tot i es defensen fent "chapuzas" ... no em vengueu amb cançons.

Només escoltau la veu dels amos que xerren des de Madrid. Els nous amos de la vostra baldufa moguda.

B.- L'hospitalitat no serà mai renunciar a un mateix. L'hospitalitat no es negar qui ets, ni el que tens, ni el que sents ... ni el que parles i com ho parles.

L'hospitalitat és rebre a ca teva. Oferir el que tens. Mostrar el que estimes. Donar/Deixar el que poseixes.

L'hospitalitat és creure que els qui arriben també ho podran conèixer, ho podran estimar, ho podran aprendre.

L'hospitalitat sempre serà sumar noves amistats, noves persones a un Poble.

Però si el nostre Poble renuncia a ca seva -Terra, Llengua, Història-, on podrà exercir el deure de l'hospitalitat? On i com acollirà?

. PANADERIA PASTISSERIA VIDAL

David Palacios

• •

**ELABORACIÓ
PRÒPIA**



SERVEI A: CALVIA 1 STA. PONSA

PUIGPUNYENT C/ Traveïa n.º 26 Tel. 61 42 05

LOCAL

En els moments d'escriure aquestes retxes, encara és l'hora de què es reanudin les classes al Col·legi de Puigpunyent després de les vacances de Nadal. Degut als treballs de les noves instal·lacions elèctriques, els alumnes de Puigpunyent ja duen una setmana sense classes.

PUIGPUNYENT CREIX

Encara que sigui a poc a poc, el nostre petit poble creix. Sí, Galilea i Puigpunyent creixen de cada any.

Basta pegar una ullada a les darreres dades oficials i comparar-les amb les d'altres anys.

★	1978 : 1017 habitants.	★
	1982 : 1035 habitants.	
	1985 : 1073 habitants.	

En vuit anys hi ha hagut un augment de 56 persones (un 5'5 %). Això sense comptar les que hi viuen habitualment i que estan apuntades a un altre Ajuntament.

- TALLER "SA CLAU" i "LA SELVA" -

Fou un horabaixa ben alegre el 5 de gener. Abans de l'arribada dels Reis, tant els nins com els grans ens ho passàrem de lo més divertit amb les TITELLES i l'animació d'aquest TALLER. A més tenen com a objectiu fonamental que és més important PARTICIPAR i cercar junts el coratge perdut.

PETITA (I ESTIMADA) ESGLÉSIA

*** Bons Pastors !!!

No esperava tant. Ni d'un bon tros. Em guanyàreu l'envit, el truc i el retruc. Coneguéreu tot d'una les meves cartes. Endevinàreu els meus trumfos. També sabéreu que volia perdre.

Així va ser. Guanyàreu tots vosaltres i ... ells: uns nins i unes nines, unes famílies, uns homes i unes dones a qui ho hem fet arribar.

Bon joc.

- LOCAL PER A INICIATIVES CULTURALS -

Tant el GRUP S'ARBRE com el TALLER SA CLAU han començat la preparació (neteja, distribució, llums, calefacció, ...) de CA S'ESCOLA perquè estigui disponible per a distintes iniciatives culturals de la gent del nostre poble.

Esperem tenir-ho enllestit abans d'un mes -després- ens faran conèixer quines són les seves iniciatives, etc.

Tenen ben clar que estan oberts a tota iniciativa. Sobre tot de la gent jove.

ELS DIMONIS...

Està previst per diumenge dia 18 de gener les BENEIDES DE SANT ANTONI, festa típica en tot el panorama illenc. Aquí, a Puigpunyent, el vespre abans, també hi haurà una gran torrada. Quan arribin els exemplars a les vostres mans, aquesta festa ja serà aigua passada. Esperam que ho hagueu passat de lo més bé.

i... ELS REIS.

Aquí a Puigpunyent, igual que va ocorre als altres pobles de tot Espanya, els famosos Reis Mags feren el seu acte d'aparició, amb una novetat única. Aquí a Puigpunyent, un Rei fou "travesti".

REGIONAL

Dia 20 de gener, està previst, com va ser habitual, les FESTES DE SANT SEBASTIA a CIUTAT. L'Ajuntament de Palma, intentant pensar en tothom, ens ha duit conjunts de música per a totes les edats, i també ha previst altres esdeveniments. El més sonat és la subvenció de 50.000 pts. per a cada fogatera que es faci dins Palma. Naturalment les fogateres hauran d'esser de tamany esgerats.



**CAFETERIA-RESTAURANT
ES PONT**

★

C/. Sa Travessia, 2 - T. 614031
PUIGPUNYENT



A Espanya com a qualsevol altre estat, hi ha unes notícies que destaquen més que altres. Aquesta recerca no més vol ser un recordatori de les que hem regut més importants. de l'any 1986.

Espanya entrà al Mercat Comú Europeu i també entrà el pagament de l'IVA.

Va morir el batle de Madrid "el viejo Profesor" Enrique Tierno Galván. El seu enterrament va ser una manifestació de dol, no solament per a la Capital d'Espanya, sinó que ho sentirem tots els espanyols. Va guanyar el títol del Batle més popular del segle.

Referendum de l'OTAN gràcies a la voluntat decidida del President de Govern en cinc anys s'ha passat d'una Espanya anti-otan, a superar en Referendum en més de dos milions de vots, l'opció OTAN amb totes les seves conseqüències.

PSOE segona victòria. Quan a tots els demés països europeus el socialisme està perdent punts, el Psoe conserva la majoria absoluta a les eleccions generals. La dreta demostre la seva impossibilitat de ser alternativa i l'operació Roca fracassa absolutament. El C.D.S. d'en Suárez treu el cap i es converteix en tercera força del país.

Olimpiada del 92 per a Barcelona. En aquesta ocasió no ha tengut cap importància que a Barcelona es parli el català, tot l'estat ho ha celebrat com un triomf espanyol.

El President del Govern espanyol visita Sud-Amèrica. S'ha de preparar el V centenari del descobriment d'Amèrica. Les relacions econòmiques, la situació explosiva de Centre-Amèrica i la situació dels presos de Cuba varen ser els temes importants. En Gutiérrez Menoyo ja és a Madrid.

El Príncep Felip de Borbòn ja es major d'etat. El 30 de Gener va jurar la Constitució i així Espanya ja compleix el manament constitucional per a assegurar la continuïtat de la Corona en el segle XXI.



El record d'uns fets internacionals són com a estrelles que ens fan fixar on són els punts de mira que més atenció atreuen la nostra societat occidental.

El 28 de Gener, transbordador "Challenger" presenciada per milions d'espectadors s'envolava per 24 vegades a l'espai. En el primer minut va explotar.

El 28 de febrer a Suècia, a la sortida del cinema, fou assassinat Olof Palme, un dels dirigents més importants del socialisme internacional. Als deu mesos de la seva mort encara no s'ha clarificat qui fou l'autor d'aquest magnicidi.

Un riu enverinat. Un de tants de desastres ecològics es donar al Rin, provocat per tirar-hi tones de pesticides i mercuri. Milions de peixos moriren i moltes ciutats es quedaren sense aigua per beure. Foren cinc els Estats perjudicats, i és Europe tota la que es va sentir amenaçada.

En el mes d'abril, la Central elèctrica nuclear de Txernobil va tenir el més greu accident de tota la història de l'explotació de l'energia nuclear. Foren centenars de persones mortes i milions les perjudicades.

L'any 1986 es pot anomenar l'any del cometa Halley. No més passa cada 76 anys i els astrolegs uneixen, al seu pas desgràcies i desventures. A la nostra societat, cada vegada més tecnificada, no l'hi ha causat gens de por ni mica.

Irangate. El President Reagan, el més popular dels nordamericans d'aquesta dècada, ha perdut la confiança i credibilitat del seu poble. EE.UU. es considerava el campió de la lluita contra el terrorisme i ara resulta que és ell mateix el qui el fomenta.

I són les guerres de sempre Iran-Irak, Líbia, Afganistan...el racisme de Sud-Africa i la fam de dos terços de la humanitat.. el que supera el resum anual de 1986. Que el 87 sia millor!

CUINA

Si jo vos xerr d'una dona plena de simpatia, que als 84 anys, té un gran sentit d'humor, que viu a la vila, i el seu nom es Maria del Rosario Roselló Suau, molts no sabreu a qui me refereix. Emperò si dic que aquesta dona és madò Maria Ferrera, ja canvia la cosa, i a que are ja sabeu qui és?

Doncs bé, madò Maria, sap fer uns fideus amb oli, així com se feien antigament, sense tantes talladas de carn com hi posam nosaltres.

Aquets fideus se fan així:

Sa posa una greixonera al foc amb un poc d'oli, se fa un sofrit amb ceba, tomàtiga, pèsols, mongetí, xulla, patata, sal i pebrebò.

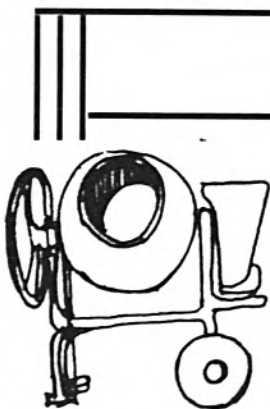
Quan tot està ben sofrit, s'hi afegeix l'aigua i se deixa bullir fins que sigui cuit. Llavors se tiren els fideus, i un poc abans d'apagar al foc se li posan uns trossos de sobrasada.

El seu nét diu que són uns fideus boníssims. Esperem que vosaltres també ho trobeu així.

Xisca Ramon



CONSTRUCCIONS



Arbós

C/. Cala Pi, 9 - 5.º - 3.º
Son Cladera Tel. 27 0132

CIUTAT



supermercat

GALATZÓ

CARNICERIA, CHARCUTARIA i MERCERIA
Tel: 614315. Servici a domicili.

Vida escolar



Disbarats en els exàmens dels nins de l'Escola (Continuació).

Evaluació de Graduat Escolar.

"Gustavo Adolfo Bécquer tenia problemas sexuales".

Naturelesa.

¿Qué es un Cardiólogo? Que estudia la carne.



SENIOR MASCULI

Imprenta Bahía - 83
 Puigpunyent - 50

Comentari: Tenguent davant el millor equip de la categoria, poc es va poder fer i el resultat expressa amb claretat la diferència que hi ha entre els dos equips.

Puigpunyent - 42
 Santa Maria - 64

Comentari: Disputant el pitjor partit dins el nostre camp es va perdre amb claretat ja que el nostre equip va jugar molt malament sense defensa no atac.

SENIOR FEMENI

Puigpunyent - 32
 J. Mariana - 27

Comentari: El Puigpunyent que només va poder comptar amb 5 jugadors va saber guanyar un partit que si tècnicament no va ésser bò, va tenir una gran emoció pel resultat final.

MINI FEMENI

Imprenta Bahía - 21
 Puigpunyent - 47

Comentari: Després d'una primera part molt dolenta (12-13), a la segona dominant el rebot i sortint ràpid al contraatac es va guanyar amb claretat.

Puigpunyent - 41
 C. Colvià - 44

Comentari: Partit molt disputat fins el final, a on l'equip visitant es va imposar per tan sols 3 punts de diferència.

Durant el partit cap equip va aconseguir més que 6 punts de ventaja.

Puigpunyent - 55
 Lluçmajor - 1

Comentari: Una altra victòria aconseguida davant un contrari molt fluix i a més a més ses nostres nines segueixen sense perdre.

Sant Josep - 6
 Puigpunyent - 25

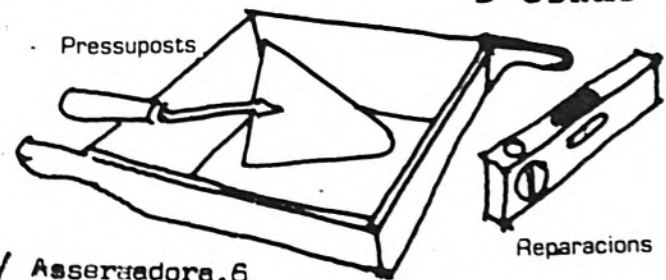
Comentari: Partit molt dolent el disputat peş nostre equip que es va contagiar del joc dolent de les locals.



**CAFETERIA-RESTAURANT
 ES PONT**
 ★
 C/. Sa Travessa, 2 - T. 614031
 PUIGPUNYENT

Bartomeu Sastre **MESTRE
 D' OBRAS**

Pressuposts



Reparacions

C/ Asseradora, 6
 ESPORLES (Mallorca) Tel 610314

ESPORTS



TOT UN SENYOR JUGADOR

Si cercam entre els nostros futbolistes, en trobam un que quan juga dona tot el que pot, TOMEU SUAU a qui demanam lo següent:

- ¿Quants d'anys fa que jugues a futbol?
- Fa 18 anys
- ¿I sempre amb el Puigpunyent?
- No primer vaig jugar amb La Salle infantil i amb el Cide juvenil
- ¿Quin és el millor record que tens?
- Ésser campió de Balears amb La Salle i la temporada que amb el Puigpunyent vàrem pujar a 2ª regional.
- ¿A on jugues?
- Normalment de centrocampista però també he jugat de defensa, delanter e inclús de porter.

I lesions ¿ n'has tenguda cap de greu?
- No tan sols petits cops, això cada diumenge.

Tu ets dels "veterans" ¿ has pensat en la retirada?
- No encara tenc corda per molta estona.

¿Com va s'equip aquesta temporada?
- Anam bé, crec que estam classificats allò on mereixem.

Bé, l'equip se va quedant "vell" ¿ Què passa amb els joves?
- Pareix ésser que passen del futbol.

I l'afició?
- Pens que no respon al bon lloc que ocupa s'equip

¿Te queda qualque cosa per dir?
- No, simplement dir que estic molt orgu-



TOMEU SUAU

llós dels 16 anys que he suat la camiseta del nostro equip

Això és lo que diu en Tomeu Suau, un exemple de futbolista, i tant ell com a s'equip les desitjam molta sort.

Ses Cotxeries

C/. MAJOR, 4 Tel. 614102

FRUTAS • VERDURAS
CARNICERIA • CHARCUTERIA
CONGELADOS • CONSERVAS
VINOS • LICORES
FERRETERIA • DROGUERIA

Puigpunyent